

tilbøde en Udviikling, som gif ud over den, der kan faas i Skolerne. Derimod forekommer det mig rigtigtn ingenlunde hensigtsmæssigt at flaa de nærværende Forhold, om jeg saa maa sige, fast, ihvorvel der er en Forfrist i Paragrafen, som jeg anfer for ganske rigtig, men som jo egne sig til at gjøres gjældende ved Finantsloven til enhver Tid, nemlig dette, at man dog engang hører op med, at give Understøttelse af offentlige Midler til Institutioner, om hvilke Regjeringen ikke veed, hvorledes de udvikle sig. Det er noget saa originalt, at jeg ikke tror, at det let noget andet Sted vilde kunne holde sig en saa lang Tid, som det har holdt sig hos os. Særligt tror jeg, at Lovforslaget gaar for vidt i sine bindende Bestemmelser, naar det vil opstille faste Tilskud, en Gang for alle bestemte Summer, saasom af indtil 30,000 Kr. til de saakaldte Folkehøjskoler, af 70,000 Kr. til Understøttelse til fattige Elever i de i den forudgaende Paragraf § 13 nævnte Skoler, dels under nærmere Betingelser til Børn, der søge de i de foregaaende §§ omtalte eller lignende udvidede Skoler. Naar man betænker, hvor meget der maa ligge indenfor vedkommende Kommunes, navnlig Kjøbstadkommunes selvstændige Bestemmelse, vil Spørgsmaalet om Understøttelses Størrelse vanskeligt allerebe nu ved Lov kunne fastsættes for længere Tid. Det bliver let enten for meget eller for lidt. Kun hvis man tror at kunne opstille Tilskudet i bestemt Forhold til det Bidrag, der ydes af vedkommende Kommune, er det muligt, at man kan bestemme dets Størrelse; men kan man ikke det, tror jeg ikke, det gaar an ved Udkastet at fastsætte en bestemt Sum, hvorover der kan raades efter nærmere Skjøn. Hvad Alderstillaaget angaar, kan jeg ikke tilbageholde det Spørgsmaal, om det ikke ved en nærmere Bearbejdelse af Sagen skulde være muligt for den ærede Minister at finde en Form, hvori Lovens Regel blev noget anstueligere og fylldigere. Det vil dog vistnok være uforsymligt, at Lovgivningsmagten skulde vedtage en saa ubestemt Regel om Alderstillaag som den, der findes her. Der skal være 3 Klasjer af Alderstillaag, Antallet af Portioner skal svare til omtrent tre Fjerdedele af de fast ansatte Læreres Antal i hver Skoleraadskreds. Det er det Hele, som Loven fastsætter. De øvrige Bestemmelser træffes af Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved et Regulativ, der foreflaas af Skoleraadet. Jeg tror, at man ved en saa betydelig Udgift ikke let skulde blive staaende ved saa lidt bindende Bestemmelser som den, der her findes. Jeg skal være enig med den ærede Minister i, at der ikke er Fare for, at der skal blive flere Alderstillaag, end der er Skolelærere; her ligger ikke Faren, men man maatte ønske nærmere Regler med Hensyn til Størrelsen og Fordelingsmaaden; navnlig kan jeg ikke Andet end henstille, om ikke den, der leder hele Admini-

strationen, vel kunde finde et passende Udtryk for en Regel, hvorved der toges Hensyn til, om jeg saa maa sige den absolute og relative Anciennitet, thi det er klart, at naar man tager enten det ene eller det andet udelukkende i Betragtning, fremkommer et Misforhold, som vilde fjernes, hvis der kunde tages Hensyn baade til den Tid, en Mand overhovedet havde haft fast Skolelæreransættelse, og til hvor længe han havde været i den Stilling, hvori han er paa den Tid, da der bliver Spørgsmaal om Alderstillagets Bestemmelse.

Det derpaa følgende Ufsnit handler jo særligt om Tilfynet. Jeg veed, at den Bestemmelse, som findes i § 16, der indskrænker Biskoppernes Tilfyn, ogsaa fandtes i det tidligere Forslag, som forelagdes af min daværende Kollega. Den har aldrig tiltalt mig, og jeg veed ikke, om der skulde være nogen tilstrækkelig Grund til at gjøre denne i Virkeligheden formelle eller nominelle Begrænsning, thi Andet er det dog i Grunden ikke og kan ikke blive. Det er muligt, at ogsaa ved Tilfynet kan Forskjellen mellem det tvungne Undervisningsvæsen og det frivillige gjøre sig gjældende; forsaavidt Kalen er om Biskoppernes Tilfyn, gjælder det jo aabenbart navnlig hele den egentlig tvungne Almueundervisning, og her spiller Religionsundervisningen og Undervisning i Modersmaalet en saadan Rolle, at jeg ikke ser, hvad der skulde bevæge Lovgivningsmagten til at opstille en saadan formel Grænsse. Jeg antager, at flere ærede Medlemmer, i alt Fald er jeg overbevist om, at den ærede Minister erindrer, hvad der for 4 à 5 Aar siden om dette Punkt blev udtalt af en Mand, som vel maa siges at være en af de sagtyndigste i den Retning, nemlig Monrad. Jeg tror, man skal have ondt ved at se, hvad der egentlig skal vindes ved denne Begrænsning af Biskoppernes hidtilværende Stilling, men jeg kunde tænke mig, at man under visse Forhold kunde fremkalde en underlig Konflikt, hvis En eller Anden mente, at et eller andet Spørgsmaal, som en Biskop i en Skole gjorde, ikke vedkom Religionen. Naturligvis hænger denne Bemærkning sammen med min almindeligere Opfattelse af hele Spørgsmaalet om de kirkelige Embedsmænds Tilfyn som et Moment i det hele Tilfyn. Den høitærede Minister har i de mundtlige Bemærkninger, hvormed han motiverede sit Forslag, væsentlig fremsat Bestemmelsen om Skoledirektionernes Ophævelse — thi saaledes maatte det vel egentlig udtrykkes, i Virkeligheden er det vel egentlig mere de nuværende Skoledirektioner, der ophæves, end Amtsskoledirektionerne — men det er ikke Ordene, det kommer an paa, Virkeligheden vil være Provsternes Udelukkelse — som motiveret ved Onstet om en Simplifikation i Forretningssgangen, og den Maade, hvorpaa han idag dels udtalte sig lige over for en Hensstilling fra en æret Kollega fra Kjøbenhavn, dels som det var at vente, udtalte sig om den Dom,